

2026 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΘΕΜΑ Α

Η συντάκτρια στο κείμενό της εξηγεί τους λόγους της σύγχρονης υπογεννητικότητας. Αρχικά, συσχετίζει το φαινόμενο με τις οικονομικές δυσκολίες και με τις αυξημένες απαιτήσεις για τις γυναίκες. Σε αυτά προσθέτει τη γενικότερη αστάθεια, αλλά κυρίως τη συμβολή της ψηφιακής τεχνολογίας, των smartphones και των κοινωνικών δικτύων στην αλλαγή νοοτροπίας, στην κρίση των σχέσεων, στην εξιδανίκευση των προτύπων συντρόφου και στην αύξηση του χάσματος μεταξύ των φύλων στους νέους. Όλα αυτά δυσκολεύουν την ανάπτυξη υγιών σχέσεων και εντείνουν τη μοναξιά.

ΘΕΜΑ Β

B1. 1β, 2β, 3α, 4α, 5α

B2α. Η τρίτη παράγραφος του κειμένου 1 αναπτύσσεται με αίτιο-αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, το αίτιο βρίσκεται στο χωρίο «μια χρονική σύμπτωση...με τη χρήση των smartphones» και αφορά τον τρόπο που επιδρούν τα smartphones στο πρόβλημα της δημογραφικής κατάρρευσης.

Τα αποτελέσματα της χρήσης των smartphones βρίσκονται στο χωρίο

«Έχουν αλλάξει...εκπαίδευση.» Ενδεικτικά δύο από αυτά είναι:

α. «Έτσι, δημιουργούν...δυσφορίας»: τα «έξυπνα κινητά» δηλαδή καλλιεργώντας εξιδανικευμένα πρότυπα για τις σχέσεις, την εξωτερική εμφάνιση και το τι θεωρείται επιτυχία, δυσκολεύουν τη δημιουργία σχέσεων εντείνοντας τη μοναξιά.

β. «αλλά και ένα αναδυόμενο...εκπαίδευση»: η χρήση των smartphones αυξάνει το χάσμα μεταξύ των νέων των δύο φύλων, ιδίως στα χαμηλότερα μορφωτικά στρώματα.

Πρόθεση της συντάκτριας:

Η συντάκτρια επιλέγει τον συγκεκριμένο τρόπο ανάπτυξης παραγράφου, για να τεκμηριώσει τη συσχέτιση ανάμεσα στη δημογραφική κατάρρευση και την χρήση των «έξυπνων κινητών» στις σύγχρονες κοινωνίες. Παραθέτοντας το αίτιο και τα αποτελέσματα σε λογική αλληλουχία, επιτυγχάνει καλύτερη οργάνωση ιδεών, βοηθά τον αναγνώστη να

κατανοήσει βαθύτερα το πρόβλημα που αναδεικνύεται και καθιστά το κείμενό της πιο έγκυρο και πειστικό.

B2β. α. Γιατί: δηλώνει αιτιολόγηση.

Συγκεκριμένα, στην προηγούμενη περίοδο ο συντάκτης επισημαίνει ότι τα «γεράματα» και τα «νιάτα» δεν προσδιορίζονται πάντα με βάση την ηλικία. Στη συνέχεια, με τον αιτιολογικό σύνδεσμο «γιατί» εισάγει το επιχείρημα για να αποδείξει και να εξηγήσει ότι ο συντηρητισμός, η συμβιβαστικότητα και η υποχωρητικότητα μπορεί να χαρακτηρίζουν και κάποιους νέους, ενώ αντίστοιχα υπάρχουν γέροντες που σκέφτονται και πράττουν με δυναμισμό και αγαπούν τις καινοτομίες.

β. λοιπόν: δηλώνει συμπέρασμα.

Συγκεκριμένα, στην προηγούμενη περίοδο περιγράφει νέους συντηρητικούς και γέροντες που νεάζουν. Έτσι, στη συνέχεια συμπεραίνει ότι στην κοινωνία υπάρχουν και τα δύο στοιχεία, της συντήρησης και της προόδου και εύχεται αυτά να αναλογούν στη βιολογική ηλικία των ανθρώπων.

B3.

- ασύνδετο σχήμα: καθιστά το ύφος του δοκιμιογράφου απλό, γρήγορο, ζωντανό, παρουσιάζει πολλά νοήματα, δηλαδή τα χαρακτηριστικά που συνήθως αποδίδονται στους νέους, ενωμένα σε ένα σύνολο, πυκνώνει τον λόγο του, προσδίδει ένταση και έμφαση στα νοήματα καθιστώντας τα σαφή.
- α΄ πληθυντικό πρόσωπο: ο δοκιμιογράφος εντάσσει τον εαυτό του στο σύνολο, δίνοντας τόνο αμεσότητας και οικειότητας στον λόγο του, εκφράζει την καθολικότητα του ζητήματος που αφορά τον προσδιορισμό των γνωρισμάτων νέων και ηλικιωμένων ανεξάρτητα από τη βιολογική ομάδα στην οποία ανήκουν, δηλώνοντας πως εκπροσωπεί και άλλους και επιχειρώντας να κάνει τους αναγνώστες κοινωνούς των ιδεών του.
- συνυποδήλωση/μεταφορά: ο συγγραφέας δίνει λογοτεχνική χροιά στον λόγο του, καθιστά πιο εύληπτο το νόημα που αφορά την ορμητικότητα και τον ενθουσιασμό με στόχο νέες εμπειρίες που χαρακτηρίζει κάποιους συνανθρώπους μας ανεξάρτητα από την

ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν, ενεργοποιώντας τη σκέψη του αναγνώστη με πρωτότυπο τρόπο.

ΘΕΜΑ Γ

Το ποιητικό υποκείμενο απευθύνει μια σειρά προτροπών στον αναγνώστη/στην αναγνώστρια σε σχέση με τον τρόπο βίωσης της ζωής. Απευθυνόμενος με άμεσο τρόπο του/της προτείνει να αγωνίζεται κατά της θλίψης και με αποφασιστικότητα και πείσμα να επιδιώκει τη βίωση της χαράς, κάτι το οποίο προβάλλει με έμφαση μέσω της επανάληψης της συμβουλής «... να χαρής Κι ακόμα να χαρής...». Παρακινεί το άτομο να απολαμβάνει μια ξέγνοιαστη ζωή με θετική διάθεση, αισιοδοξία και γλυκές εμπειρίες, όπως τονίζεται με την μεταφορά «Τώρα σου πρέπει μέλι κι ένα ποτήρι γιομάτο «δε με μέλει». Τέλος, το ποιητικό υποκείμενο με την αποτρεπτική υποτακτική «Μην φοβηθείς το πάτημά σου», ενθαρρύνει τον νέο να ξεκινήσει τη ζωή του δυναμικά, χωρίς φόβο σε σχέση με τις επιλογές του.

Θεωρώ εύστοχο το κάλεσμα αυτό του ποιητικού υποκειμένου και θα ήθελα να ακολουθήσω τις συμβουλές του στην πορεία της ζωής μου, γιατί συμφωνώ πως η αισιοδοξία, ο δυναμισμός και η προσπάθεια να βλέπουμε τη θετική πλευρά των πραγμάτων είναι ο ασφαλέστερος δρόμος προς την ευτυχία μας. Σίγουρα, η απόλαυση της ξέγνοιαστης ζωής και η επιδίωξη της χαράς με γοητεύει, αρκεί βέβαια να μην γίνεται αυτό με εγωκεντρισμό και παραμέληση των υποχρεώσεων μου απέναντι στους συνανθρώπους μου.

(Άλλοι κειμενικοί δείκτες που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν:

β' ενικό ρηματικό πρόσωπο «χτύπα, να πολεμήσης, να γυμνωθής»

Μεταφορές: «Χτύπα τη θλίψη καταγής Και πέταξε το μαράζι στα σκουπίδια», «Πρέπει να νιώσεις όλες τις ηδονές που σε τραβάνε»

Παρομοίωση: «σαν βλύσμα κραυγής γλάρου»

Αντίθεση: «Κι όχι να πίνης ξύδι... τώρα σου πρέπει μέλι...»)

ΘΕΜΑ Δ

Ζητείται άρθρο, επομένως απαιτείται τίτλος, αφορμή από την επικαιρότητα στον πρόλογο και ύφος αντικειμενικό.

Ενδεικτικός τίτλος: «Μοναξιά: ο ύπουλος εχθρός μας»

Ενδεικτικός πρόλογος:

Πρόσφατη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ποιότητα ζωής των πολιτών επισημαίνει ως βασικό πρόβλημα την κρίση των σχέσεων και την αύξηση της μοναξιάς στην εποχή μας. Το φαινόμενο βέβαια αυτό προσλαμβάνει πλέον παγκόσμιες διαστάσεις και απαιτεί να το ερμηνεύσουμε σωστά για να βρούμε και τις βέλτιστες λύσεις.

Πρώτο ζητούμενο: λόγοι αύξησης της μοναξιάς στην εποχή μας

- Η κυριαρχία του διαδικτύου και των μέσων δικτύωσης μειώνει την ικανότητα για άμεση, απευθείας επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων.
- Τα εξιδανικευμένα πρότυπα του ψηφιακού κόσμου δημιουργούν προσδοκίες που δεν μπορεί να ικανοποιήσει η πραγματική ζωή.
- Ο σύγχρονος τρόπος ζωής με τις αυξημένες απαιτήσεις, το άγχος, τους γρήγορους ρυθμούς και τις οικονομικές δυσκολίες μειώνει τον ελεύθερο χρόνο, τη διαθεσιμότητα και την προθυμία των ανθρώπων να προσπαθήσουν να δημιουργήσουν σχέσεις με διάρκεια, ουσία και βάθος.

Δεύτερο ζητούμενο: τρόποι συνεργασίας νέων και ηλικιωμένων

- Πρωτοβουλίες των σχολείων να καλούν άτομα της τρίτης ηλικίας, ώστε να παρουσιάζουν στους μαθητές στοιχεία της εποχής τους, όπως παιχνίδια, παραμύθια, κατασκευές, αφήγηση προσωπικών βιωμάτων, ιστορικές αναφορές από προηγούμενες περιόδους...
- Οργάνωση επισκέψεων των μαθητών ή φοιτητών σε χώρους διαμονής και φροντίδας ηλικιωμένων.
- Κίνητρα στους νέους, ώστε να συμμετέχουν εθελοντικά ή να εργάζονται σε δομές φροντίδας ηλικιωμένων, για να επιτευχθεί μία διαγενεακή επικοινωνία σε καθημερινή βάση.
- Πρωτοβουλίες της τοπικής αυτοδιοίκησης για δραστηριότητες που θα πραγματοποιούν από κοινού νέοι και ηλικιωμένοι, όπως λέσχες φιλαναγνωσίας, θεατρικές παραστάσεις, μουσική...
- Ενθάρρυνση των ηλικιωμένων να συμμετέχουν πιο ενεργά στον οικογενειακό, αλλά και στον δημόσιο βίο, μειώνοντας την κοινωνική τους απομόνωση.

Ενδεικτικός επίλογος:

Συμπερασματικά, το πρόβλημα της μοναξιάς αφορά τόσο τους νέους όσο και τους ηλικιωμένους και τείνει να προσλάβει παγκόσμιες διαστάσεις. Για αυτό απαιτούνται λύσεις που θα προάγουν την υγιή συνύπαρξη και την ουσιαστική επικοινωνία τους.

*Υπενθυμίζεται ότι δεν ζητείται λίστα ιδεών, αλλά επιλογή 2-3 στοιχείων ανά ζητούμενο, ώστε να αναπτυχθεί και η αντίστοιχη επιχειρηματολογία.

ΟΡΟΣΗΜΟ ΡΑΦΗΝΑΣ

ΝΑΤΑΣΑ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗ ΜΠΕΝΑ